

ДО ПИТАННЯ СУБ'ЄКТІВ ФОРМУВАННЯ СПОЖИВЧОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Однією з визначальних умов трансформації сучасного демократичного українського суспільства, зміцнення правової бази функціонування конкурентоспроможної ринкової економіки, забезпечення реалізації прав і свобод людини та громадянина, фактичного втілення принципу «верховенства права» є здійснення ефективної державної політики на всіх рівнях її формування та реалізації. Однією із вагомих царин буття суспільства є споживча сфера, оскільки саме вона супроводжує існування більшої частини правовідносин економічно-розвиненого соціуму. Зокрема, внутрішньодержавне впорядкування споживчої сфери призводить до оптимізації політичних, економічних, соціальних та інших видів суспільних відносин; налагодження формування та реалізації правових норм окресленої царини, що у подальшому проявляється у підвищенні рівня правосвідомості; розширення договірних засад їх правового регулювання; модернізації державної координації формування зазначеного сектору; вдосконалення та перспективного прогнозування подальших стратегічних засад розвитку суспільства та держави [3, с. 29].

Звертаючи свою увагу на процес формування споживчої політики в Україні, варто зазначити, що питання суб'єктного складу такого виду діяльності не має чіткого нормативного визначення, отже на основі загальних положень про створення державної політики та здійснення правотворчого процесу розглянемо окреслену проблематику більш детально. На основі проведеного аналізу сучасних наукових підходів до питання виокремлення суб'єктів формування правової політики держави, відзначається тенденція поступового розширення кола таких учасників.

Відтак, у розділах Конституції України закріплено, що до повноважень Верховної ради та Кабінету міністрів України відносять питання формування та реалізації внутрішньої політики держави [1; 5, с. 264], до складу якої можна віднести і споживчу політику. Однак, ураховуючи, що для реалізації зазначеного явища необхідно видання відповідних не тільки законодавчих, але правових актів нижчого ієрархічного рівня, то можемо із упевненістю стверджувати, що формування такої політики (вже у більш деталізованому і скоординованому вигляді) може бути здійснено і представниками різних міністерств, відомств, муніципальними органами тощо. Також, у системі

суб'єктів створення державної політики України визначальна роль у її формуванні, на наше переконання, належить і главі держави – Президенту України, оскільки одним із його обов'язків є формування векторності подальшого розвитку країни, зокрема її внутрішньої та зовнішньої політик. Так само, одним із повноважень голови держави є наявність права законодавчої ініціативи, а отже і подання відповідних законопроектів, концепцій, стратегій тощо [4, с. 78].

Дещо іншого наукового забарвлення набуває питання щодо можливості участі інших недержавних осіб у створенні державної політики, а отже і споживчої у тому числі. Звертаючись до аналізу положень Конституції України єдиним джерелом влади та носієм суверенітету є народ; так само громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами, референдумах і через них здійснювати своє волевиявлення (ст.ст. 5, 38, 69) [1]. Волевиявлення народу у сфері державної політики набуває офіційної форми в результаті проведення всеукраїнського та місцевих референдумів, здійснення інших видів безпосередньої демократії [5, с. 334 – 335], що цілком може інтерпретуватися як можливість народу бути суб'єктом споживчої політики. Для підтвердження такої наукової тези, можна зазначити положення передбачені у ст. 4 проекту Закону України «Про правотворчу діяльність», де знайшли своє віддзеркалення юстнатуралістичні аспекти праворозуміння. Зокрема, передбачено, що учасником правотворчої діяльності є заінтересовані особи, до яких відносять «громадян України, іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах перебувають на території України, громадські об'єднання, професійні спілки та їх об'єднання, творчі спілки та їх об'єднання, благодійні і релігійні організації, асоціації органів місцевого самоврядування, органи самоорганізації населення, непідприємницькі товариства, суб'єкти господарювання, їх об'єднання, організації роботодавців, їх об'єднання, саморегулятивні організації, на яких вплине прийняття (видання) нормативно-правового акта, інших осіб, прав, свобод, інтересів чи обов'язків яких стосується нормативно-правовий акт» [2, ст. 4].

Таким чином, на основі проведених узагальнень констатуємо, що в Україні, як державі із європейським вектором розвитку, притаманне формування внутрішньої політики соціального спрямування, зокрема у сфері споживання. Вагомим аспектом процесу такої нормотворчості можна вважати його суб'єктний склад, у який окрім органів державної влади, які відповідно до чинного законодавства надано право на таку діяльність, можна віднести і народ України.

Література

1. Конституція України: від 28.06.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 10.02.2023)
2. Про правотворчу діяльність: проект Закону України № 5707 від 25.06.2021. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72355 (дата звернення: 10.02.2023)
3. Кравчук М., Матола В. Правова політика в сучасній Україні: сутність, особливості формування та реалізації. *Актуальні проблеми правознавства*. Випуск 1 (13). 2018. С. 29 – 35.
4. Тернавська В.М. Конституційно-правова політика України та її суб'єкти. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 6/2019. С. 77-80. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2019/17.pdf (дата звернення: 10.02.2023)
5. Тихомиров Д.О. Теоретико-правові засади державної політики у сфері цивільної безпеки в Україні: дис... д-ра юрид. наук: 12.00.01. Національна академія внутрішніх справ. Київ, 2021. 506 с.

УДК 94(477.8)«1944»(043.2)

Ухач В.З., к.і.н., доцент,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль, Україна

СУБ'ЄКТИ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ У БОРОТЬБИ З РАДЯНСЬКИМ ТОТАЛІТАРНИМ РЕЖИМОМ У 1944 РОЦІ: СПРОБА АНАЛІЗУ (СУЧАСНА ІСТОРИОГРАФІЯ)

Звільнення території західних земель України від німецьких військ ознаменувало повернення радянського тоталітарного режиму з його карально-репресивною системою, переходом до форсованої реалізації (уже без будь-яких завуальованих елементів, що мали місце в період вересня 1939 – червня 1941 років) планів другої радянизації краю. Західноукраїнське населення, пізнавши гіркий досвід першого урядування совітів на цих теренах, з тривогою очікувало реалізації політики радянизації. Активна ж меншість оформлена в структури українського визвольного руху зі зброєю в руках зустріла ворога номер один.

Метою наукової розвідки є історіографічний аналіз визвольної боротьби націоналістичного підпілля та повстанських відділів з карально-репресивними структурами радянського режиму в 1944 році.

По-перше, науковці зазначають, що керівництво національно-визвольного руху, обравши, попри непрості внутрішні дискусії, шлях подальшої боротьби було морально підготовлене продовжити її. На думку С. Макарчука, політичне і моральне виправдання обрання такого курсу проводу націоналістичного підпілля і керівництво повстанської армії